

ИНТЕРВЮ С Г-ЖА МАРИЯ ВАРАМЕЗОВА

- Какво си спомняте за екологичната обстановка в Русе през 80-те години на ХХв. ?

- Не можеше да си изведеш децата навън. Научих, че през Първата световна война хората са измирили от такива обгазявания, и затова се засилих да се боря. Участвах в събрания с тези хора, от които зависеше да се направи нещо по въпроса с обгазяванията. Писах до Горбачов и до Тодор Живков да вземат мерки. Може да видите писмото (вж. приложение № 4).

- Има ли някакъв отговор на тези писма?

- Не точно, но те започнаха да се страхуват от бунтове и се понамали малко това нещо. Всички го усетиха. Ходих в София по събрания и срещи.

- От къде получавате информация, че обгазяванията са от румънския завод?

- То си личеше. Нямаше откъде другаде да дойде това замърсяване.

- По кое време на депоицието бяха обгазяванията?

- Предимно през нощта, но имаше и през деня. От "Паркстрой" се вдигнаха на митинг, защото работеха през деня. Трябваше да се носят маски.

- Как влияеха обгазяванията на вашата работа?

- Аз ходех на работа и не отсъствах, но когато отивах и се връщах, трябваше да си слагам кърпа на лицето и трудно се дишаше. Беше много тежко, особено за малките деца и бебетата.

- Имате ли познати, които са се изселили по време на обгазяванията и знаете ли къде са отивали да живеят?

- Да, имам. Отиваха в София, по селата, които са в близост до Русе. Някои от тях дори не се върнаха.

- Какво правеше тогавашната управа на Русе за решаване на проблема?

- Нищо. Иначе нямаше да се организират тези протести. Полицията постоянно ни следеше и подслушваше. Имало е много доносници.

- Знаели ли са другите държави за тези обгазявания и какво е било отношението им по въпроса?

- Българското правителство не е уведомявало никого. Журналистите са знаели и са идвали сами да правят репортажи за обгазяванията.

- Каква е реакцията в София на русенския проблем?

- Касетата с изказванията от митинга се разпространяваше много бързо и това спомогна за постигане на по-голяма публичност на проблема с обгазяванията. Вземаха ми много интервюта. В София реагираха единствено интелектуалците.

- Оказван ли е някакъв натиск върху Вас за участието Ви в протестите?

- От Държавна сигурност ме следяха, подслушваха телефона ми. Тогавя вече бях пенсионерка, но работех на обществени начала и дарявах заплатата си във фонд „1300 г. България“. Нямаше как да ме уволнят от работа, но уволниха от работа някои от децата ми - синът ми от пощата, а дъщеря ми – от училище. Имаше хора около мен, които доносничеха, например сегашния (2008 г. – б. р.) заместник-министър на културата Иван Токаджиев е предал на Държавна сигурност целия ни разговор, който водихме във влака за София.

- Как Ви участвахте в комитета за екологична защита на Русе?

- Вземала съм участие в много заседания. Като член на комитета съм провеждала срещи с работници, майки, ученици и съм им разяснявала проблема. Никой друг преподавател от ВИММЕСС не е бил на такива срещи и не е участвал в

комитета. От ВИММЕСС единствено аз си позволих да протестирам. Никой друг. По-късно заради това ме изключиха от партията и ме обявиха за враг. Но какво е членство в партията срещу борбата за чист въздух, за живот?

- Има ли други членове на партията от университета, които да са изключени тогава заради участие в протестите?

- Не, няма.

Възраст - 80 год., полувисше образование.

Юни 2008 г.

Интервюто е проведено от Ангелина Петрова и Пламен Иванов.

Колон : др. Т. ИВАНОВ,
др. В. ЦЕТРОВ

УРАТАЩЕ ДР. ГОРБАЧОВ,

Ням Бас се обръщат с призив и молба майките от един обречен град в България - Русе. Тежко, болно и страшно е, че сме принудени в игрило време да викаме за спасяването на живота на 200 хиляди души от нашия град плюс и жителите от околностите му.

Може би Ви е известно или не, но на Румънския бряг на р. Дунав един огромен химичен завод изпуска хлор. Пътната синково-димна завеса от този газ обхваща целия град, трови и задушава всички жители. Болницата е пълна с хора на които медицината е безсилна да помогне. Колко страшно е да видиш как детето ти се задушава. Ние не искаме да умираме! В името на какво трябва да жертвуваме децата си, нашето бъдеще, нашето продължение? Искаме слънце и чист въздух, дайте ни ги. Как искате да раждате деца? Та те се отравят още в утробата ни, не се доизносват. Хлорът ни души бавно, но сигурно. Няма това не може да се нарече химическа война и то от страна на нашите съседи - "приятели". Цинично звучат "обясненията", че машините били съветски, с които румънската страна иска уж да ни "успокой". Ние чакаме отговор - има ли някой "право" в името на каквото и да е производство да задушава жителите на Русе (а вероятно и на Гургево) по най-жесток начин, така както фашистите умъртвяваха своите жертви в газовите камери на концентрационните лагери? НЕ, сигурно има изход и от това страшно положение.

Ние вярваме, че развитието на химическото производство не трябва да става за сметка на хиляди невинни жертви. И още нещо зоната, където е построен завода е земетръсна. При един по-силен трясък градът за 2-3 минути ще загине. Няма ли да има вина за това и СИБ, с чието разрешение е построен този завод (може да сме на погрешно становище).

Молим, и твърдо вярваме, че СИБ може да се измеси и да опаса града, като забрани да се строят заводи с вредно производство по р. Дунав.

Русенци не искат да се задушават от безотговорността, която е допусната. Все повече семейства се изселват от града. Замисляя ли се в някой, какви поражения ще донесе това на нашата икономика и култура. Един от най-красивите български градове с богата история и културни традиции е застрашен в бъдеще да запустее. Нико не искаме това да се случи. Необходими са преговори на много високи равнища. Вярваме, че др. Т. Дивков е запознат със случая, действа, но трябва да се побърза докато не е станало късно. Необходими са филтри или преместване на завода, преустройването му на друг вид производство. Дори и най-високо качествени филтри не биха решили проблема до края. Само мисълта, че Бранча рано или късно пак ще се разтресе, както през 1977 год.

Ето защо ние жените и майките от град Русе, всички обичащи и мислещи за града хора сме против това производство, което става само на 1 км. от града. В противен случай града трябва да се изсели но това не бива да се случи.

СПАСЕТЕ РУСЕ ОТ ГЪБЕЯ!

Рано или късно търпението на Русенци ще се изчерпи, ще започне да говори само инстинкта за самосъхранение и тогава никой не може да предвиди какво ще се случи. Ще започнат безконтролните постъпки и анархистично изразяване на недоволството.

Молим Ви уважавани ръководители, направете колкото се може по-скоро нещо за гражданите на гр. Русе и най-вече за малките и невинни деца. По време на асамблеята "Знамо на мира" някои дали си спомни за този ужасен факт в нашия град, за децата влезли в болни-

цата или напуснали Русе, защото тук живот вече няма? Вече 2-3 години хлорът руши здравето на трудещите се и е престъпление да се чака още.

Ние Русенци сме готови да дадем средства, за да спрем този отровен газ. Всяко действие във връзка с този проблем е принос в борбата за МИР, защото МИРЪТ това е ЖИВОТ - СПАСЕТЕ ГО!

Изложеното в писмото е мнение на целия град.

С УВАЖЕНИЕ: Мария Варамезова

бул. "Г. Димитров" № 6, вх. А

гр. Русе